

Uitgangspuntennotitie

Omgekeerd inzamelen met recycletarief.

15 augustus 2022

Mani Jaff

Team Beheer Openbare Ruimte

Inhoud

Besluit gemeenteraad 2 december 2021	3
Inleiding.....	3
Systeemtoelichting.....	3
Uitgangspunten.....	5
Uitgangspunt 1: Omgekeerd inzamelen.....	5
Uitgangspunt 2: Omgekeerd inzamelen in 3 fasen met als afsluiting het recycletarief.....	5
Uitgangspunt 3: GFTe keukenbakje voor de hoogbouw	6
Uitgangspunt 4: Ondergrondse restafval containers met twee openingen.....	6
Uitgangspunt 5: Ombouw GFTe ondergrondse containers.....	6
Uitgangspunt 6: Twee formaten GFTe voorziening	7
Uitgangspunt 7: Minicontainers restafval laagbouw wordt PBD minicontainer.....	7
Uitgangspunt 8: Toegangscontrole	7
Uitgangspunt 9: Communicatie naar bewoners.....	7
Uitgangspunt 10: Behouden van milieustraten nabij winkelcentra	8
Uitgangspunt 11: HVC-app.....	8
Uitgangspunt 12: Faciliteren vrijwilligers Zwerfafval pakker (Zappers)	8
Uitgangspunt 13: Pilot luiers en incontinentiemateriaal	8
Uitgangspunt 14: Regionale afstemming met de GBD.....	8
Uitgangspunt 15: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	9
Uitgangspunt 16: Door systeemwijzigingen is aanpassing DVO- afvalinzameling nodig	9

Besluit gemeenteraad 2 december 2021

Door de gemeenteraad is op 2 december 2021 besloten:

1. Omgekeerd inzamelen restafval met diftar vast te stellen voor de gemeente Papendrecht.
2. Zo spoedig mogelijk na de operationele invoering van de variant omgekeerd inzamelen van het restafval de invoering van diftar in te voeren.
3. De exacte uitgangspunten voor diftar later, maar voor invoering, vast te stellen.
4. Voor de inwoners in het dijkgebied de variant bronscheiding met restafval om de vier weken ophalen vast te stellen.

Inleiding

In de commissie Ruimte van 23 juni 2021 is het voorstel Afvalinzameling Papendrecht gepresenteerd. Tijdens de bespreking heeft de commissie een aantal harde uitgangspunten geformuleerd die de basis vormden voor een uit te werken businesscase. Deze zijn om via een systeem van afvalinzameling zoveel mogelijk te komen tot 100 kg restafval per inwoner per jaar en 75% hergebruik van het afval. Vier varianten zijn in de businesscase uitgewerkt:

1. Bronscheiden
2. Bronscheiden inclusief tariefprikkel
3. Nascheiden en
4. Nascheiden inclusief tariefprikkel.

Op basis van de resultaten van de businesscase heeft de gemeenteraad op 2 december 2021 ingestemd met het voorstel voor een nieuwe manier van afval inzamelen in Papendrecht, namelijk bronscheiden inclusief tariefprikkel.

Bronscheiden wordt gedaan door middel van omgekeerd inzamelen. Omgekeerd inzamelen is een systeem waarbij de grondstoffen Groente, Fruit, Tuin en eetresten (GFTe), Plasticverpakking, blik en drinkpakken (PBD) en papier aan huis worden ingezameld en restafval op afstand in een ondergrondse container (OGC). Dit systeem is al van kracht in de wijk Oostpolder, waar een maximale loopafstand van 300 meter is aangehouden.

Nadat omgekeerd inzamelen is gerealiseerd, wordt het recycletarief, ook wel diftar genoemd, ingevoerd als tariefprikkel, zo mogelijk per 1 januari 2024. Het recycletarief is een systeem voor de registratie en inzameling van restafval waarbij per huishouden het aantal aanbiedingen van restafval geregistreerd wordt door gebruik van de afvalpas. Het beter en minder aanbieden van restafval levert een lagere variabele afvalstoffenheffing op. Dit betekent dat de bewoner die goed scheidt, minder afvalstoffenheffing betaalt dan de bewoner die niet goed scheidt en meer restafval aanbiedt. Het doel is om met diftar een gedragsverandering te weeg te brengen en dat zoveel mogelijk bewoners mee doen aan het meer en beter scheiden van het afval.

Systeemtoelichting

Met het restafval op afstand blijven voor de laagbouwoningen drie minicontainers aan huis om het inzamelen van grondstoffen zo goed mogelijk te faciliteren. De restafvalbak wordt aangepast voor PBD, GFT en papier blijven ongewijzigd en de PBD inzameling met plastic zakken stopt.

Bij de hoogbouw worden buiten nabij de ingang GFTe cocons geplaatst.

Voor de afvalstromen PBD en papier is het primair de vereiste om in pandig rolcontainers te plaatsen op de begane grond van de hoogbouw. Als dit niet mogelijk blijkt wordt buiten een bovengrondse verzamelcontainer geplaatst of kunnen bewoners gebruik maken van de dichtstbijzijnde milieustraat nabij de winkelcentra.

Woningen op de dijk en afgelegen woningen krijgen totaal vier minicontainers aan huis voor restafval, GFTe, PBD en papier. Dit omdat het op deze locaties niet de mogelijkheid is om een ondergrondse container te plaatsen of de loopafstand tot een ondergrondse container te groot is.

Alle huidige bovengrondse restafval en GFTe betoncocons worden verwijderd omdat deze overbodig zijn en de betonkwaliteit te slecht is voor hergebruik.

De beperkte periode tussen openstelling OGC's en de invoeringsdatum van het recycletarief per 1 januari 2024 biedt de mogelijkheid het ontwerpplan OGC's af te stemmen op de inzameling vanaf 2024 (structureel minder restafval dan in 2022 of 2023 tijdens de ombouw van het systeem). Resultaat is dat ongeveer 30 OGC minder nodig zijn. Voor deze korte tussenperiode tot 2024 (met meer aanbod van restafval) wordt een extra inzamelronde OGC's gereden door HVC.

In het ontwerp inzamelvoorzieningen zijn de volgende aantallen gehanteerd:

- Voor het aantal woonhuisaansluitingen (WHA) restafval laagbouw per ondergrondse container maximaal 140 woningen. Hierbij is rekening gehouden met de resultaten pilot Oostpolder en adviezen van adviesbureau Royal HaskoningDHV en HVC
- Bij de hoogbouw wordt in het algemeen meer restafval opgehaald dan bij de laagbouw, maximaal 130 woningen per ondergrondse container
- Bovengrondse GFTe cocons maximaal 25 WHA, alleen hoogbouw
- Voor in pandige PBD en papier containers een maximum van 100 WHA en voor bovengrondse PBD en papier verzamelcontainers 130 WHA, alleen hoogbouw.

Tabel 1: Aantallen afvalcontainers in Papendrecht, huidig, nieuw en totaal.

Soort	Huidig	Nieuw	Toekomstige situatie
Restafval OGC	71	89	160
GFTe bovengronds 240L	17	124	141
GFTe bovengronds 660L	0	21	21
Papier in pandig (~)	41	~30	71
Papier verzamelcontainer (~)	1	~7	8
Papier OGC	9	5	14
PBD in pandig (~)	10	~51	61
PBD verzamelcontainer (~)	1	~10	11
PBD OGC	19	7	26
Glas OGC	35	0	35
Glas verzamelcontainer	3	0	3
GFTe OGC	9	0	0
Restafval bovengronds beton cocon	104	0	0
GFTe bovengronds beton cocon	36	0	0

Tabel 1, Aantal containers per soort bestaand, die geplaatst worden en eindtotaal in Papendrecht

(~) Momenteel niet zeker of op alle hoogbouw locaties in pandige containers PBD en papier mogelijk zijn, deze aantallen kunnen verschillen

De ophaalfrequentie voor PBD is op dit ogenblik eens per maand. Uit de pilot Oostpolder blijkt dat veel bewoners sneller een volle PBD-minicontainer hebben. Na de invoering van het recycletarief zal dit verder toenemen. Daarom wordt in het nieuwe afvalstelsel PBD om de twee weken opgehaald. De restafval OGC's worden in de korte tussenperiode tussen plaatsing en invoering recycletarief per 1 januari 2024, twee tot drie keer in de week worden geleegd. Omdat bewoners daarna per zak betalen wordt minder restafval verwacht en daalt het aantal ledigingen per week. De restafval minicontainers voor bewoners van afgelegen woningen en dijkwoningen worden om de 4 weken geleegd. Alle overige afvalstromen behouden hun huidige ophaalfrequenties.

Uitgangspunten

Uitgangspunt 1: Omgekeerd inzamelen

Huishoudelijk afval wordt aan de bron gescheiden de belangrijkste grondstoffen aan huis en het restafval wat overblijft wordt naar een ondergrondse container op afstand gebracht. De focus ligt op een goede inzameling van de belangrijkste grondstoffen aan huis en de bewoners hierbij zo goed mogelijk te faciliteren. Door het restafval wat overblijft weg te brengen naar de ondergrondse restafval container worden bewoners gestimuleerd om minder recyclebare stromen bij het restafval te gooien en zo veel mogelijk GFTe, PBD en papier aan huis te scheiden in drie minicontainers.

Uitgangspunt 2: Omgekeerd inzamelen in 3 fasen met als afsluiting het recycletarief

De invoering van omgekeerd inzamelen wordt opgesplitst in 3 fasen, met als afsluiting de invoering van het recycletarief in 2024. Door het proces op te delen in behapbare brokken die logisch bij elkaar horen kan aan het einde van elke fase een controle plaats vinden of het proces nog voldoet aan de verwachtingen. Pas als de infrastructuur voor omgekeerd inzamelen is gerealiseerd wordt de nieuwe manier van inzamelen ingevoerd aan het einde van elke fase. Per fase vervalt dan de huidige PBD-inzameling in zakken omdat bewoners hun eigen PBD-minicontainer hebben.

1. Fase 1 start met de wijken Molenvliet, Wilgendonk en Oostpolder. De wijken Molenvliet en Wilgendonk hebben het minste hoogbouw vergeleken met de rest van Papendrecht. Oostpolder voldoet al aan omgekeerd inzamelen, hier is geen behoefte om de bestaande afvalinfrastructuur te wijzigen. Wel wordt de ophaalfrequentie van het PBD aangepast van om de 4 weken naar om de 2 weken.
2. Fase 2 betreft Westpolder met uitzondering van het Centrum en het gebied rondom Merwehoofd. Aangevuld met dijkwoningen en afgelegen woningen.
3. Fase 3 omgekeerd inzamelen met Kraaihoek, Middenpolder en De Kooy, inclusief het centrum van Papendrecht en Merwehoofd. Het Centrum en Merwehoofd vergt extra aandacht omdat het dichtbevolkte gebieden zijn en de bestaande afvalinfrastructuur aangepast moet worden.
4. Fase 4 implementatie Recycletarief per 1-1-2024. In de zomer 2022 starten de voorbereidingen voor de implementatie van het recycletarief. Pas vanaf het 3^e kwartaal 2023 zal in de communicatie meer de nadruk liggen op de implementatie van het recycletarief. Daarvoor ligt de nadruk op de invoering van omgekeerd inzamelen.
5. Fase 5 eerste resultaten, evalueren en (zo nodig) optimaliseren systeem.

Tabel 2 geeft het aantal nieuwe ondergrondse containers weer die per fase geplaatst worden.

	Aantal nieuwe ondergrondse containers
Fase 1	28
Fase 2	21
Fase 3	38

Tabel 2, aantal nieuwe ondergrondse containers per fase

Uitgangspunt 3: GFTe keukenbakje voor de hoogbouw

Alle hoogbouw in Papendrecht krijgt een GFTe keukenbakje aan huis aangeboden. Onze inzet is de bewoners te laten kiezen tussen een 5L en 9L keukenbakje voor hun GFTe fractie. De hoogbouw heeft een hoger percentage GFTe-afval in hun restafval dan de laagbouw. Met deze actie wordt het scheiden van GFTe-afval makkelijker gemaakt. Eenpersoonshuishoudens kan genoeg hebben aan een 5L keukenbakje en grotere huishoudens hebben de optie om een groter bakje te kiezen (9L).

Uitgangspunt 4: Ondergrondse restafval containers met twee openingen

De zuilen van de ondergrondse restafval containers worden van twee inworpopeningen voorzien, namelijk 30 liter en 60 liter (is standaard grijze vuilniszak). Door de keuze te bieden van twee inworpopeningen worden eenpersoonshuishoudens en ouderen beter tegemoet gekomen. De bestaande ondergrondse restafval containers in Papendrecht hebben een opening van 60 liter. Zodra het recycletarief is ingevoerd zullen bewoners nog beter scheiden en minder vaak hun restafvalzak wegbrengen.

Bewoners met weinig afval hoeven op die manier niet te wachten tot de 60 liter zak vol is. Ouderen of mensen die slecht ter been zijn kunnen zo ook een kleine, lichtere zak wegbrengen. Daarbij worden de zuilen van alle bestaande ondergrondse restafval containers vervangen door zuilen met twee inworpopeningen.

Afgelegen woningen en dijkwoningen krijgen een nieuwe 240 liter restafval minicontainer geschikt voor recycletarief.

Het recycletarief bedrag zal verschillen per volume. De inzet is om de gemeenteraad van juni 2023 een richting te geven van het tarief bij het vaststellen van tarieven en verordeningen, met als doel om bewoners in 2023 dit mee te kunnen geven bij de invoering van het recycletarief.

Uitgangspunt 5: Ombouw GFTe ondergrondse containers

Momenteel staan in Papendrecht 9 ondergrondse GFTe containers. Omdat dit de enige zijn in heel Papendrecht is het niet alleen kostbaar om deze te legen, ook de kwaliteit van de inzameling blijft achter. Deze staan in dichtbevolkte gebieden met veel hoogbouw, waarbij het naar verwachting niet mogelijk om in pandig PBD of papier te plaatsen. Daarom is voorgesteld de ondergrondse GFTe containers om te bouwen naar PBD of papier, waarbij deze worden aangesloten op de ophaalrondes van de bestaande milieustraten. Als vervanging voor GFTe worden bovengrondse voorzieningen geplaatst.

Uitgangspunt 6: Twee formaten GFTe voorziening

De GFTe voorzieningen voor de hoogbouw krijgen een grootte van 240 liter of 660 liter. In de wijk Oostpolder staan voor de hoogbouw GFTe voorzieningen van 240 liter. Dezelfde voorzieningen worden ook bij de overige hoogbouw van Papendrecht geplaatst, met uitzondering van een aantal locaties die te dichtbevolkt zijn. Door een beperkt ruimte gebruik en esthetische kijk is het niet wenselijk om een lange rij aan GFTe voorzieningen van 240 liter te plaatsen. Om toch de bewoners tegemoet te komen is voor deze locaties gekozen voor het plaatsen van 660 liter GFTe containers. Deze containers nemen minder ruimte in beslag en faciliteren tegelijkertijd een hoger aantal woonhuisaansluitingen.

Uitgangspunt 7: Minicontainers restafval laagbouw wordt PBD minicontainer

De bestaande restafval minicontainers voor de laagbouw worden gereinigd en voorzien van een oranje PBD-sticker. Het doel is om de bestaande restafval minicontainers te hergebruiken als PBD-minicontainers. Hergebruik vermindert daarmee de behoefte om nieuwe minicontainer aan te schaffen. Zodra de ondergrondse restafval containers toegankelijk zijn voor bewoners en de minicontainers restafval zijn omgestickerd naar PBD, dan wordt de eerste lediging van de PBD-minicontainers ingepland.

Uitgangspunt 8: Toegangscontrole

De nieuwe verzamelvoorzieningen worden voorzien van toegangscontrole. Alle ondergrondse restafval containers, bovengrondse GFTe voorzieningen bij de hoogbouw en ondergrondse PBD-containers bij de milieustraten worden voorzien van toegangscontrole. Voor de ondergrondse restafval containers is nodig om het aantal klepopeningen te registreren en ongewenste stortingen te voorkomen. Dit is ook nodig voor GFTe en PBD om ongewenst gebruik te beperken.

De nieuwe minicontainers restafval voor de dijken en afgelegen woningen zijn voorbereid op het recycletarief, iedere aanbieding van de minicontainer restafval telt als één minicontainer 240 liter.

Nadat alle woningen in Papendrecht van een afvalpas zijn voorzien wordt op het afvalbrengstation toegangscontrole geïnstalleerd.

Uitgangspunt 9: Communicatie naar bewoners

Communicatie is een belangrijk onderdeel bij deze systeemwijziging. Om bewoners zo goed mogelijk van informatie te voorzien en draagvlak te creëren voor de maatregelen worden per fase twee informatieavonden georganiseerd. Tijdens de informatieavonden krijgen bewoners de mogelijkheid om vragen te stellen en worden de locaties van de ondergrondse restafvalcontainers gepresenteerd.

Gedurende het proces worden afvalcoaches ingezet voor het geven van uitleg, beantwoorden van vragen en activeren van gewenste recycle gedrag.

Ook is een vragenlijn via e-mail beschikbaar zodat elke bewoner persoonlijk contact kan opnemen.

Communicatie sluit aan op de uitvoering per fase. Omgekeerd inzamelen en de invoering van het recycletarief krijgen elk een eigen communicatie traject om bewoners zo gericht mogelijk van informatie te voorzien en te begeleiden bij de verschillende wijzigingen.

Uitgangspunt 10: Behouden van milieustraten nabij winkelcentra

Momenteel wordt door bewoners goed gebruik gemaakt van de milieustraten nabij de winkelcentra. Daarom behouden we de milieustraten als overlooplocatie voor bewoners tijdens het proces. Ook kan aanvullend handhaving worden ingezet om dumpingen te beperken.

Uitgangspunt 11: HVC-app

Om bewoners te informeren over het aantal keer dat ze hun restafval hebben weggebracht wordt dit aantal gepubliceerd in de HVC-app. Zo hebben bewoners inzicht in de hoeveel restafval die ze hebben weggebracht en de hieraan verbonden kosten.

Uitgangspunt 12: Faciliteren vrijwilligers Zwerfafval pakker (Zappers)

Ruim 350 Papendrechtse vrijwilligers steken de handen uit de mouwen en ruimen zwerfvuil op, ook wel Zappers genoemd. Het is mogelijk dat na de invoering van het recycletarief enige tijd een hoger percentage zwerfafval wordt waargenomen. Door de inzet van afvalcoaches en zo nodig handhaving kan dit worden verminderd. De Zappers kunnen tijdens dit proces een belangrijke rol spelen in het signaleren en mogelijk wegnemen van rondzwerfend afval. Deze vrijwilligers worden afzonderlijk betrokken bij de systeemwijzigingen. Daarnaast wordt gezocht naar een mogelijkheid waarbij de Zappers het ingezamelde zwerfafval zonder extra kosten kwijt kunnen, bv. in hun eigen ondergrondse container voor restafval.

Uitgangspunt 13: Pilot luiers en incontinentiemateriaal

Inzet is om, als proef, voor de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal enkele aparte inzamelpunten in te richten. In de buurt van kinderdagverblijven en zorginstellingen wordt een aantal bovengrondse verzamelcontainers met toegangscontrole geplaatst om deze afvalstroom apart in te zamelen. Op dit moment is de verwerkingscapaciteit voor deze stroom groeiende maar nog beperkt. Daarom wordt het in eerste instantie als restafval afgevoerd. Het is de verwachting dat in de regio een initiatief voor verwerking ontstaat, aangezien enkele regiogemeenten deze voorziening inmiddels aanbieden of deze service overwegen aan te bieden.

Uitgangspunt 14: Regionale afstemming met de GBD

Regionale afstemming met de Gemeentebelastingen en Basisregistratie Drechtsteden (GBD) is van belang voor de invoering en financiële verwerking van het recycletarief in de aanslag afvalstoffenverordening. In de regio zijn meerdere gemeenten in voorbereiding om het recycle-tarief in te voeren (Zwijndrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht en later mogelijk Dordrecht). Het recycletarief begint met de eenduidige gemeentelijke Basisregistratie van woningen van de deelnemende gemeenten. HVC verzamelt uitsluitend afval in op de door de gemeente toegewezen woningen (uitsluitend postcode en huisadres) en registreert het aantal stortingen restafval. Deze gegevens worden periodiek aangeleverd aan de GBD. Gezamenlijke inzet van de gemeenten en GBD is dat aan het begin van het jaar het basistarief wordt opgelegd en het variabele tarief aan het einde van het jaar gelijk met de nieuwe aanslag voor het volgende jaar in rekening wordt gebracht. Door hier regionaal afstemming in te vinden is dit goed uit te voeren door de GBD en worden onnodige kosten voorkomen.

Uitgangspunt 15: Kwijtschelding afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing bestaat de mogelijkheid voor kwijtschelding. Het doel van het recycletarief is bij zoveel mogelijk bewoners een gedragsverandering te weeg te brengen zodat ze beter hun afval gaan scheiden. De invulling van kwijtschelding met het recycletarief wordt nader onderzocht. Inzet is om bewoners in de doelgroep die goed hun afval scheiden het recycletarief kwijt te schelden en de doelgroep bewoners die dat minder doen het meerdere in rekening te brengen. Daarnaast zijn de transparantie voor bewoners en uitvoerbaarheid voor de GBD belangrijke aspecten om voor kwijtschelding tot een goed voorstel te komen.

Uitgangspunt 16: Door systeemwijzigingen is aanpassing DVO- afvalinzameling nodig

In de huidige Dienstverleningsovereenkomst (DVO)- afvalinzameling is de dienstverlening van HVC, de werkwijze en taakverdeling beschreven tussen HVC en de gemeente. HVC vervangt, koopt in en financiert, onderhoudt en gebruikt de inzamelvoorzieningen. De gemeente betaalt via de jaartarieven de dienstverlening en faciliteert op afstand. De voorgenomen systeemaanpassingen restafval op afstand en invoering recycletarief moeten verwerkt worden bij de onderhandelingen voor de nieuwe DVO 2026.

Goedgekeurd:
GJdG 15-08-2022